

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ความชุกของโรคหนองพยาธิในระบบทางเดินอาหารของนักเรียนไทยพื้นราบและนักเรียนไทยภูเขา ระดับประถมศึกษา ตำบลชะเนงจือ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

ชื่อผู้เขียน นายประพันธ์ ตาทิพย์

สาขารณศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีตา	ธีระวัฒน์สกุล	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิกา	วิทย์สุภากร	กรรมการ
อาจารย์รัตนา	พันธ์พานิช	กรรมการ
อาจารย์บุญญ์ต่วน	แก้วปิ่นตา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความชุกของโรคหนองพยาธิและชนิดของหนองพยาธิในระบบทางเดินอาหารของนักเรียนไทยพื้นราบและนักเรียนไทยภูเขา และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความชุกของโรคหนองพยาธิในนักเรียนไทยภูเขา ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนไทยพื้นราบและนักเรียนไทยภูเขาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตำบลชะเนงจือ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก จำนวน 455 คน เป็นนักเรียนไทยพื้นราบจำนวน 163 คน และนักเรียนไทยภูเขาจำนวน 292 คน เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ข้อมูลของเด็กนักเรียนจากผู้ปกครอง และการตรวจอุจจาระนักเรียนด้วยวิธี Kato's thick smear การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน และ ร้อยละ สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Z-test for proportion และ Exact probability test

ผลการศึกษาพบว่าความชุกของโรคหนองพยาธิในนักเรียนไทยพื้นราบต่ำกว่านักเรียนไทยภูเขาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ร้อยละ 11.0 และ 56.5 ตามลำดับ) ($p < 0.01$) ชนิดของหนองพยาธิในนักเรียนไทยพื้นราบที่พบในสัดส่วนที่สูงกว่านักเรียนไทยภูเขา ได้แก่ พยาธิใบไม้ตับ

พยาธิตัวตืด และพยาธิเข็มหมุด (ร้อยละ 4.9, 2.5 และ 1.8 ตามลำดับ) ส่วนนักเรียนไทยภูเขาพบพยาธิไส้เดือน พยาธิแส้ม้า และพยาธิปากขอ ในสัดส่วนที่สูงกว่านักเรียนไทยพื้นราบ (ร้อยละ 40.8, 16.8 และ 11.3 ตามลำดับ) นักเรียนไทยภูเขาพบพยาธิมากกว่า 2 ชนิดสูงกว่านักเรียนไทยพื้นราบ คิดเป็นร้อยละ 24.8 และ 5.6 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านพฤติกรรมอนามัยกับความชุกของโรคหนอนพยาธิในกลุ่มนักเรียนไทยภูเขา พบว่าพฤติกรรมที่ทำให้เกิดโรคหนอนพยาธิมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) ได้แก่ การไม่ใช้ส้วม การไม่ล้างมือภายหลังการใช้ส้วม และการไม่ใช้รองเท้า พฤติกรรมที่พบความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้าม ได้แก่ การรับประทานอาหารที่ปรุงด้วยเนื้อสัตว์สุก ๆ ดิบ ๆ และการได้รับยาถ่ายพยาธิ ($p < 0.01$)

การควบคุมโรคหนอนพยาธิในนักเรียนด้วยการให้ยาบำบัดรักษาอย่างเดียวไม่สามารถลดความชุกของโรคหนอนพยาธิลงได้ จึงจำเป็นต้องมีการดำเนินงานในเรื่องการให้สุขศึกษาและประชาสัมพันธ์ เพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคหนอนพยาธิ และการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้ถูกสุขลักษณะร่วมด้วย

Independent Study Title Prevalence of Intestinal Parasitic Infections of Low-Land
and Hill-Tribe Primary School Students in Kanejue
Subdistrict Mae Ramat District Tak Province

Author Mr. Praphan Tatip

Master of Public Health

Examining Committee :

Asst. Prof. Sarita	Teerawatsakul	Chairman
Asst. Prof. Kannika	Vitsupakorn	Member
Lecturer Rattana	Phunpanit	Member
Lecturer Boontuan	Kaewpinta	Member

Abstract

This study was conducted to compare the prevalence rate and type of parasitic infection in low-land and hill-tribe students and factors associated to intestinal parasitic infection. The study population was 455 students in 8 primary schools of Kanejue subdistrict, Mae Ramat district, Tak province comprising of 163 low-land students and 292 hill-tribe students. All students' parents were interviewed, fecal samples were collected from students and examined by Kato's thick smear method. Data were analysed using descriptive (frequency and percentage) and inferential (Z-test for proportion and Exact Probability test) statistics.

The results revealed that the low-land students had significantly lower prevalence of intestinal infection than the hill-tribe group (11.0% and 56.5% respectively), ($p < 0.01$). *Opisthorchis viverrini*, Tapeworm, and *Enterobius vermicularis* were the species found in the low-land students more than in the hill-tribe group (4.9%, 2.5%, and 1.8%, respectively). While among the hill-tribe students found higher proportion of *Ascaris lumbricoides*, *Tricuris trichiura*,

and *hookworm* than in the low-land group (40.8%, 16.8%, and 11.3% respectively). Mixed parasitic infection was higher in the hill-tribe students (24.8% compared to 5.6%). The health behaviors significantly increased the prevalence of parasitic infection ($p<0.05$) were the practice of not using latrine, not hand-washing after using latrine and not wearing shoes. On the contrary, having uncooked meat and taking antihelminth drug within one year were found to significantly increased the prevalence ($p<0.01$).

The control of parasitic infection among young children cannot merely treating with antihelminth drug. Health education especially on personal hygiene and health risk behavior should be emphasized aiming to health behavior changed along with the environmental improvement.